

„ZREZ” KASZUBSKO

PISMO LUDU KASZUBSKIEGO

„Zresz Kaszubska” wydobył pierwszy w tygodniu. Dostawia dla czytelników „Zresz” okazję nie w każdym numerze dostarczyć. — Prenumerata pocztowa i pod opaską miesięcznie 40.— zł, prenumerata pocztowa, z przesyłką od 1 do 15 każdego miesiąca. — Cena pojedynczego numeru 3.— zł.

Redaktor Naczelny: Ignacy Szutenberg, przyjmując w arody i soboty od godz. 10-12.
Redaguje Kolegium. Wydawca: Spółka Wydawn. „Zresz Kaszubska”. Adres Redakcji i Administracji: Włocławek, Tynk 7. — Skrytka Poczta nr. 30, Telefon 68.

Rok X

Wejherowo — czwartek, 27 lutego 1947

Nr 25

Korzystamy z amnestii

Uchwalona przez Sejm Ustawodawczy w dniu 22 lutego br. ustawa o amnestii jest bodaj jednym z najdonioślejszych wydarzeń w powojennym życiu społeczno-politycznym Polski. Wiele tysięcy ludzi z natury dobrych, którzy na skutek wpływów wojny, na skutek niesumiennej lub wręcz wrogiej propagandy zblądziła, wróci z poza krat więziennych do wolnego życia codziennych zajęć. Wiele tysięcy ludzi, ukrywających się po lasach, zakłających dotąd spokój zmęczoną pracą ludności, wróci do swoich rodzin i do życia normalnego. Wielu tysiącom ludzi, będących się na granicy, będących dotąd pod wpływem faszyistowskiej propagandy Andersa, otwiera się możliwość powrotu do kraju. Tak więc amnestia jest dziełem, które z jednej strony daje niebywałe dobrodziejstwo zbłądzonym, a z drugiej — daje Polsce setki tysięcy obywateli, którzy z nami wspólnie pracować będą nad odbudową zniszczonego kraju.

Słusznie podkreśla nasza krajowa, że amnestia — to dzieło nietykalne miłosierdzia chrześcijańskiego, ale także dojrzałości i mądrości politycznej czołowych osobistości demokracji ludowej.

Niemą polaci ziemi polskiej, na którejby z największym uszczupleniem nie powitano ustawy o amnestii. Również ludność kaszubska wyraża swoje zadowolenie i swą wdzięczność Rządowi i Sejmowi za dzieło tak wielkiej wagi.

Jakkolwiek mało stosunkowo Kaszubów znajduje się pozo krata-mi za przestępstwa karne i polityczne, jakkolwiek prawie wcale nie ma na jest na Kaszubach reakcja podziemia — to jednakowoż korzystają Kaszubi z amnestii, gdyż wielu Kaszubów znajduje się jeszcze za granicą, którzy w obawie przed niewiernością z żalem rezygnowali dotąd z powrotu do ukochanych stron ojczystych. Takich znajduje się dzisiaj jeszcze około 5 tysięcy. Wielu z nich ma w domu żonę i dzieci, z tęsknotą niecierpiącą na powrót drogiego ojca.

Znają już znika wszelka obawa przed niepowinnością, znają Kaszubi, będący za granicą, wrócić na pewno do ukochanych swoich rodzin jest to niemalą radość dla tych wszystkich, którzy z dnia na dzień, i miesiąca na miesiąc oczekują na wolność i miłość. Radujmy się więc razem z nimi! (A. L.)

Nowy zastępca sekretarza generalnego ONZ.

Nowy Jork (PAP). Na miejsce Johna Hutsuna, który podał się do dymisji ze stanowiska zastępcy sekretarza generalnego ONZ, mianowano Amerykanina Byrona Pricea.

Deklaracja praw i wolności obywatelskich oraz ustawa o amnestii uchwalona

W dniu 22 lutego br. Sejm Ustawodawczy uchwalił jednomyślnie deklarację następującej treści:

Sejm Ustawodawczy jako organ władzy zastępczej Narodu Polskiego deklaruje uroczyście, iż w swych pracach konstytucyjnych i ustawodawczych oraz przy wykonywaniu kontroli nad działalnością rządu i ustanowił zasadniczego kierunku polityki państwa będzie kon-

tynować realizację podstawowych praw i wolności obywatelskich, jak:

- a) równość wobec prawa bez względu na narodowość, rasę, religię, płeć, pochodzenie, stanowisko lub wykształcenie;

- b) nietykalność osobistą, ochronę życia i mienia obywateli,

- c) wolność sumienia i wolność wyznania,

- d) praw do nauki, wolność ba-

dań naukowych i ogłaszania ich wyników oraz wolność twórczości artystycznej.

- e) wolność prasy, słowa, słowarzyś, zebrania, zgromadzenia publiczne i manifestacje,

- f) prawo wybierania i wybieralności do organów władzy państwa,

- g) nienaruszalność mieszkania, stałego i czasowego, korespondencji oraz środków porozumienia,

- h) prawo własności skarg, petycji i podań do właściwych organów władzy państwowej i samorządowej

- i) prawo do pracy i wypoczynku, k) prawo przystąpienia w ubezpieczenia socjalnych,

- l) opiekę nad rodziną oraz nad matką i dzieckiem,

- m) ochronę zdrowia i zdolności do pracy.

Sejm Ustawodawczy uchwalił również w dniu 22 lutego 1947 r. jednomyślnie ustawę o amnestii.

Ponad 45.000 więźniów skorzysta z amnestii

Z łaski Prezydenta Rzeczypospolitej i dobrodziejstwa ustawy o amnestii skorzysta ogółem ponad 45 tysięcy więźniów. Z więzień i aresztów przewyżniających zwolnionych zo-

stało natychmiast 15 tysięcy ludzi.

Amnestia — to historyczny akt wielkiej siły moralnej demokracji polskiej. Jest dziełem miłosierdzia i mądrości politycznej.

Pełnomocnictwa dla Rządu

Uchwalona Mała Konstytucja, upoważniająca Rząd do wydawania dekretych z mocą ustawy, ma brzmienie następujące:

Art. 1. Upoważnia się Rząd do wydawania dekretych z mocą ustawy według zasad ustalonych w przepisach art. 4 ustawy konstytucyjnej

Lody na Bałtyku zagrażają handlowi szwedzkiemu.

Stokholm (PAP). Zamarznięcie Bałtyku wywołało groźbę ograniczenia nie w poważnym stopniu zagranicę, lecz w znacznym stopniu na okres najbliższych tygodni. W ciągu ostat nich 24 godzin statki zagraniczne nie mogły przybić do portów szwedzkich. Przed Goeteborgiem zablokowanych jest 40 statków, a na zachodnim wybrzeżu Szwecji nastąpiło całkowite zahamowanie ruchu. Na skutek olbrzymich zapór lodowych, ekipy łamaczy lodów nie przyniosła żadnych wyników. Od dłuższego czasu również nie wypłynęły na połow kłuby rybackie. Wszelka komunikacja morską z Finlandią została przerwana.

Postulaty ludności słowiańskiej w Karyntii

Belgrad (PAP). Agencja Tanjug donosi, że ludność słowiańska Karyntii zwróciła się do władz karyntyjskich z żądaniem wypracowania do instytucji rządowych i samorządowych języka słowiańskiego. Ludność powołuje się na odwrotności delegacji austriackiej w Londynie, że Słowcy w Karyntii korzystają z pełnego równoprawienia z Austriakami. W praktyce jedynym oficjalnym językiem jest dotychczas niemiecki.

z dnia 19 lutego 1947 r. o ustroju i zakresie działania najwyższych organów Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 71) na okres od dnia zamknięcia obecnej sesji Sejmu Ustawodawczego do dnia otwarcia następnej sesji Sejmu.

Art. 2. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Prezesowi Rady Ministrów i wszystkim ministrom, każdemu z nich we właściwym zakresie działania.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Ulu jest Serbów Łużyckich

Budiszyn (IP). W związku z toczącymi się rokowaniami w sprawie traktatu pokojowego z Niemcami, znówu wysuwana jest na pierwszy plan kwestia Serbów Łużyckich. Podług obliczeń Związku Serbów Łużyckich żyje w Łużycy około 900 tysięcy mieszkańców, z czego jest około 500.000 Łużyckich Serbów a tylko 400.000 Niemców, pośród których jest wiele niemieckich uchodźców z Czechosłowacji i Polski.

Zeszłoroczny spis ludności w Dolnej Łużycy przeprowadzony był absolutnie niesprawiedliwie, jak stwierdza Związek Serbów Łużyckich. Aby wykażać jaknajmniej liczbę, dotychczas liczebność Serbów Łużyckich, Niemcy przy spiesie ludności posługiwali się policją, fałszywymi informacjami, odgrazaniem się i wszelkimi możliwymi środkami terrorku. „Domovina” Serbów Łużyckich wydeła z tej okazji ulotki, w których informowała ludność miejs-

Nabożeństwa, pochody i akademie na cześć nowego rządu

Wrocław (PAP). W związku z wyborem nowego Prezydenta i uformowaniem nowego Rządu R. P., na życzenie miejscowego społeczeństwa zostały odprawione w niedziele dnia 16 bm. we wszystkich kościołach łutelskiego powiatu uroczyste nabożeństwa za pomyślność naszego Rządu, który poprowadzi naród ku lepszej przyszłości. Po nabożeństwach odbyły się pochody manifestacyjne oraz akademie, w których wzięły udział szerokie rzesze społeczeństwa.

wą, jak wypełniać arkusze spisowe, jednak policja niemiecka ulotki te skonfiskowała, ażeby uniknąć poprzednio ich wydanie zostało pozwolone przez cenzurę. Równocześnie policja niemiecka przeprowadzała teżwizje domowe w mieszkaniach funkcjonariuszy organizacji serbsko-łużyckich. To wszystko wpływało na spis ludności, przy którym ludność lużycko-serbska bała się przyznać do swej narodowości. Tym tylko da się wytłumaczyć fakt, że w spisie ludności wykazuje większość niemiecka. W niektórych miejscowościach znano arkusze spisowe, na których ludność przyznała się do narodowości serbsko-łużyckiej za nieważne. W innych gminach ludność informowana w tym sensie, że wprowadzić można zadeklarować język serbo-łużycki jako macierzysty, jednak nie wolno przyznawać pochodzenia serbo-łużyckiego.

Syówki członków nowego Rządu

Kazimierz Rusinek — min. Pracy Opieki Społ.

Wiceprzewodniczący OKW PPS i generalny sekretarz KCZZ, obecnie Minister Pracy i Opieki Społecznej, ukończył w 1905 roku w Krakowie, jako syn kolejarza.

Studuje, po ukończeniu szkoły wydziałowej — w Państwowym Seminarium Nauczycielskim, które wkrótce porzucił i przeszedł do pracy jako robotnik w garbarni w Ludwinowie. Rozpoczął pracę społeczną. W roku 1920 widzieli go na Świątku Cieszyńskim, w 1930 r. w Grudziądzu na stanowisku sekretarza woj. kom. W Grudziądzu zakłada tygodnik socjalistyczny „Walka Ludu”. Przesładowany i więziony przez reżim sanacyjny — przenosi się do Poznania. Znajduje pracę, mimo pracy partyjnej i zawodowej, na ukończenie Wyższej Szkoły Dziennikarskiej. Zaczynała się represja policyjna, rewizja, nadzór i więzienie.

Włodzimierz Lechowicz

Urodził się w 1911 roku, jako syn nauczyciela. Gimnazjum ukończył w Tarnowie, poczym uczęszczał na Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Warszawskiego. Przed wojną pracował w DOW w I charakterze kierownika referatu prasowego. W okresie studiów oddaje się pracy społecznej na terenie ruchu zawodowego. Współpracuje z „Kurierem Codziennym Powszechnym”, organem centralnym Komisji Porozumiewawczej związków pracowniczych. Jest współorganizatorem i współpracownikiem ruchu pracowniczego.

Podczas okupacji staje się ja-

ko chorobie płuc Rusinek wraca do pracy i zostaje wiceprzewodniczącym Związku Transportowców oraz Związku Marynarzy i robotników portowych Włoczyńskiego.

Podczas wojny organizuje robotników w Gdyni, tworząc z nich Brygadę Czerwonych Kosmynerów. Dostraja się do niemieckiego wydziału emigracji zbroi do drugiego. W Mauthausen kieruje pracą nielegalnej organizacji, współpracując z obecnym Premierem Cyrankiewiczem. W czerwcu 1945 r. „rząd londyński” przysłał po Rusinka do Mauthausen specjalny samolot. Rusinek odmawia, wraca do kraju i wstępuje do odrodzonej PPS. Ostatnio Kazimierz Rusinek pełnił m. inn. funkcję prezesa nadzwyczajnej Komisji Mieszkańców przy Prezisie Rady Ministrów.

— min. Aprop. i Handlu

dy z czołowych działaczy Polskiej Podziemnej. Na terenie stolicy pełnił funkcję szefa wydziału dywersji osobowej w kierownictwie walki podziemnej na Warszawę. Przy tworzeniu zbroi nowej Rzeczypospolitej staje do pracy państwowej, biorąc udział w organizowaniu Ministerstwa Ziemi Odzyskanych, gdzie do ostatnich dni pozostawał na stanowisku dyrektora departamentu osiedleńczego.

Pełni funkcję wiceprzewodniczącym Centralnego Komitetu Stronnictwa Demokratycznego.

— kier. Min. Żegluga i Handlu Zagr.

Dr Ludwik Grosfeld urodził się w Przemyślu w 1889 r. Po ukończeniu szkoły powszechnej i gimnazjum w Przemyślu, studia prawnicze ekonomiczne odbywał na Uniwersytecie we Lwowie i Krakowie, uzyskując doktorat w Krakowie. Jeszcze jako uczeń gimnazjalny bierze czynny udział w tajnych organizacjach młodzieży niepodległościowej i socjalistycznej „Promień” i „Zjedno-

czenie”. Od 1907 roku jest aktywnym członkiem PPS, a w 1925 roku wchodzi do Rady Naczelnej PPS. Podczas pierwszej wojny światowej odbywał 4-letnią służbę wojskową, po czym powrócił w Przemyślu jako celarz i adwokat. Do 1938 roku, wytyczając głównie w sprawach karnych w procesach politycznych. W szczególności po strachu chłopskim był głównym obrońcą kilkuset uwie-

wodowych, zorganizowane zostały na Śląsku komitety, mające na celu rozłożenie opieki i udzielanie pomocy zwolnionym więźniom. Przy komitach tych zorganizowane zostały również biura pośrednictwa pracy celom zaprzęgnięciu amunicyjnym w pracy i bojem.

KRAJE EUROPY

Wiedeń (AP). Zastępca dowódcy wojsk amerykańskich w Austrii, gen. Keyes, zwrócił rządowi austriackiemu listy pieniędzy wartości 4.743 tysiące dolarów, zabrane przez hitlerowców.

Praga (IP). Znanymi orientalistami czeskiej profesora Zelenka pracuje obecnie w Kairze, na nowym słowniku arabsko-czeskim. Wypowiedział się, że w przyszłości powoła Instytut arabskiego przy uniwersytecie El Azhar. Pracami nad słownikiem jego zainteresował się prasę egipską, która poświęca także wiele uwagi projektowi prof. Zelenki uproszczenia nowoczesnego języka arabskiego, polegającego na uzgodnieniu języka literackiego z językiem potocznym. Projekt prof. Zelenki przyjęły w tym celu Instytut arabskiego przy uniwersytecie El Azhar i wielkim zainteresowaniem.

Londyn (AP). U wybrzeży Norfolku rybakowie angielscy zauważyli góry lodowe, w burzającym się z wody na wysokość 6 metr. Podobnego zjawiska nie obserwowano na morzu Północnym od niepamiętnych czasów.

zionych chłopów polskich na terenie Melopolski Środkowej. Będąc na emigracji pełnił przez pewien czas funkcję sekretarza generalnego komitetu zagranicznego PPS. W 1940 r. przedostał się do Francji, a stamtąd do Londynu, gdzie do lipca 1943 r. pracował w charakterze sekretarza generalnego w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej. Od lipca tego roku do listopada 1944 r. był ministrem Skarbu w rządzie emigracyjnym w Londynie. Po powrocie do Polski w październiku 1945 r. powołany został na stanowisko podsekretarza stanu w Ministerstwie Żegluga i Handlu Zagranicznego. Podczas sprawowania urzędu w tym Ministerstwie, jako członek Rady Polityki Międzynarodowej, w konferencjach ekonomicznych, Organizacji Narodów Zjednoczonych, następnie w posiedzeniach Rady UNRRA, jak również w szeregu międzynarodowych Kongresów Socjalistycznych.

Stanowisko Czechosłowacji wobec traktatu pokojowego z Niemcami

Wszystkie nasze żądania — powiedział Premier K. Gottwald — i motywy co do traktatu pokojowego z Niemcami, były przedstawione w konferencji, przedłożonym na konferencji zastępców ministrów spraw zagranicznych w Londynie, kierując się jednym: osiągnięć jaknajwiększych gwarancji, iż agresja niemiecka w przyszłości się nie powtórzy. To znaaczy, że domagamy się konsekwentnego rozbrojenia Niemiec i oswobodzenia z hitleryzmu, jak to zostało sformułowane na konferencji poczdamskiej. Jednym z najważniejszych warunków spełnienia tego zadania jest — naszym zdaniem — zlikwidowanie nie tylko niemieckiego potencjału zbrojnego, ale także gospodarczego.

Polski węgiel i cynk dla Holandii

Polska umowa handlowa z Holandią

Do licznych umów handlowych zawartych przez Polskę w okresie powojennym dochodzi ostatnio umowa handlowa

Przedstawiciel Samopomocy Chłopskiej w Premiera

Warszawa (PAP). Dnia 20 b. m. Premier Józef Cyrankiewicz przyjął na audiencji w Prezydium Rady Ministrów delegację Związku Samopomocy Chłopskiej z prezesem posem Januszem na czelo.

Wyniki wyborów do rad najwzajemnych Republiki Radzieckiej

Moskwa (PAP). Dnia 16 lutego odbyły się wybory do Rad Najwyższych Obwodów republik radzieckich.

Dziśszą prasą przyniesiono wyniki wyborów do rad z tych republik. W Ukraińskim głosowało 98,95% wyborców, przyczem tylko 0,14% głosujących wypowiedziało się przeciwko blokowi komunistów i bezpartyjnych. W Mołdawii głosowało 99,90% wyborców. Przeciwko blokowi komunistów i bezpartyjnych wypowiedziało się 0,05% wyborców. Na Łotwie głosowało 99,75% wyborców. Wszystkie głosy zostały oddane na blok komunistów i bezpartyjnych. W Kirgizji frekwencja wyborcza wyniosła 99,95%, 98,62% wypowiedziało się za blokiem. W Estonii głosowało 99,33 proc. wyborców. Za blokiem oddano 98,17 proc. głosów.

czaj oparty niemieckim imperializmem, jak to dzieje się w radzieckiej strefie okupacyjnej, mianowicie zniszczenia i federalizacji, karci, centralizację wielkich gospodarczych — przedsiębiorstw i w ogóle przedsiębiorstw, będących w posiadaniu hitlerowców, jakoteż przeprowadzenie reformy rolnej, skierowanej przeciw ko junkierskiej szlachcie i hitlerowskim obszarom. „Jeśli chodzi o kwestię federalizacji, karci, centralizacji państwa niemieckiego, to jest jasnym, że jednolita struktura państwa i jednolita administracja ułatwiłyby jednolitą kontrolę Niemiec jako też jednolite przywrócenie niemieckiej ludności.

Wieści z kraju i świata POLSKA

Żdźd (PAP). Na terenie woj. łódzkiego przeprowadzono rejestrację młynów w związku z wieściami w tym czasie o konspiracyjnym handlu zbożem. Spośród 788 zarejestrowanych, 287 stanowią własność państwową. Są to na ogół młyny większe, przemielające dziennie ponad 10 ton zboża. Wszystkie młyny będą miały prawo zboża.

Kraków (PAP). Drobne kupiectwo m. Krakowa podjęło decyzję utworzenia pomnika, na planu placu uł. Szerekiej, na miejscu zniszczonego pałacu Niemców 28 października 1943 r. 30 Polaków. Prac nad budową pomnika są w tym, projekt jest już gotowy, zebrano również odpowiednie fundusze.

Sosnowiec. W styczniu 1945 w Sp. Akc. Fabryki Chemicznych „Radocha” w Sosnowcu uruchomiono produkcję kwasu fosforowego technicznego. Wysokość produkcji wynosi 10 ton kwartaliennie. Kwas fosforowy techniczny służy do otrzymywania soli potasowych oraz do bejowania ziela.

W dniu 3 lutego br. Fabryka Związków Organicznych „Rokita” uruchomiła produkcję podchloru sodowego. Artykuł ten produkowany jest metodą polejącą na taśmie w wysokości 1 tony na dobę.

Katowice (PAP). W związku z projekcją amnestii, z inicjatywą związków za-

Placizna, podpisana z rządem holenderskim

Umowa przewiduje wzajemny obrot towarami saldującą się zarówno po stronie importu jak i eksportu sumy około 15 milionów florów.

Lista artykułów przewidzianych na import do Holandii w roku 1945 obejmuje m. in.: cynk, kalcyn, artykuły elektrotechniczne, chemikalia, art. farmaceutyczne, materiały dla produkcji emaliskowej i szklarskiej, żelazo, żywność, niektóre tusze i art. kolonialne.

Eksportować będziemy do Holandii: węgiel, cynk, wyroby szelne, tkaniny barwne, szkła porcelany, sole potasowe i t. p.

Podpisany dodatkowy protokół przewiduje dostawę przez Holandię holenderskich i barek dla Odr, oraz dredg, kutrów rybackich i różnych urządzeń portowych i maszyn na łączną sumę 30 mil. florów.

Wykonanie zamówień portowno — rzecznych w ramach wspomnianego protokołu dodatkowego oparte będzie częściowo na warunkach kredytowych. Udzielony Polsce w tym celu kredyt wynosił 100 mil. florów, nie więcej kredytu technicznego wynoszącego 5 mil. florów.

Pięć milionów zł na wcasz dla szwajcarskiej remisja.

Związek Izby Rzemieślniczych przetransz 5 milionów złotych na wcasz szwajcarskim. Wszyscy są bezpłatnie i przynależni w formie nagród dla czynnych na własne potrzeby w nauce. Czas trwania wczasów przewidziany jest na dwa tygodnie.

NA INNYCH KONTYNENTACH

Nowy Jork (PAP). Z Atlanta donosi, że senat Stanu Georgia uchwalił 36 głosami przeciwko 15 projekt ustawy uniemożliwiającej murtownemu braniu udziału w wyborach.

Nowy Jork (PAP). 4-to motorowy samolot „Jest” polski o 12 minut dotychczasowy rekord prędkości przez Atlantyk, odbył drogę z Shannon w Irlandii do Nowego Jorku (5025 km) w 12 godzin 36 minut. Aparat ten, na pokładzie którego znajdowało się 35 osób, rozwinął przeciętną szybkość 400 kilometrów na godzinę.

Meksiko City (PAP). B. premier hiszpański zgłosił republikańskiemu Giral przybył do Meksyku z Nowego Jorku. Po krótkim spotkaniu z Girał, który objął nowo utworzonego profesora politolichii.

Kair (PAP). Z Kairu donosi agencja France Presse, że wobec tego, iż brytyjskie siły zbrojne zakończyły już ewakuację Aleksandrii, kwatery główna przygotowują się do ewakuacji Kairu. Różne koczary w tym mieście zostaną przekazane armii egipskiej między 17 a 31 marca. Po tej ostatniej dacie w Kairze nie pozostać ani jeden żołnierz angielski. Kwatery główna Środkowego Wschodu znajduje się już od kilku tygodni na wybrzeżu kanału Sueskiego, gdzie konstruowano również gros sił brytyjskich w wykonaniu traktatu anglo-egipskiego z roku 1936, który przynosi Wielkiej Brytanii ewakuację Suezu do roku 1958.

